

הקמת מיזם "עם עולם" במרכז העיר ירושלים

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ם, בהתאם לסעיף 4 לחוק יסוד: ירושלים בירת ישראל הקובע כי: "לירושלים תינתנה עדיפויות מיוחדות בפעילויות של רשויות המדינה לפיתוחה בנושאי משק וכלכלה ובנושאים אחרים"; בהמשך למדיניות הממשלה לחזק ולפתח את המרחב הציבורי והתיירותי בירושלים, ובכלל זאת את מרכז העיר ירושלים, באמצעות מגוון תכניות; בהתאם למדיניות הממשלתית בענין חיזוק מעמדה ומרכזיותה של ירושלים בקרב העם היהודי; בהמשך להחלטת ממשלה מספר 60 מיום 22.1.23 שבמסגרתה הוטלה על שר ירושלים ומסורת ישראל, בין היתר, האחריות לתחומי הפעילות שעניינם חיזוק וביצור מסורת ישראל ובכלל זה העמקת הידע והחיבור של כלל חלקי החברה הישראלית למסורת ישראל; ובהמשך להחלטת ממשלה מספר 184 מיום 5.7.2020, שעניינה המתווה הממשלתי להבטחת עתיד העם היהודי בתפוצות: בכפוף לאישור חוקי התקציב לשנים 2023 ו-2024, לאשר הקמתו של מיזם חינוכי, תרבותי ותיירותי שייקרא "עם עולם" במרכז העיר ירושלים, ולהנחות את משרד ירושלים ומסורת ישראל (להלן - **המשרד**) לפעול להקמת המיזם, כמפורט בהחלטה זו ובכפוף לכל דין.

1. המיזם יכלול פעילויות חינוכיות, תרבותיות ותיירותיות (תיירות פנים ותיירות נכנסת) שיעסקו במחויבות לייעוד יהודי משותף ורתימת המבקרים למחויבות לערבות הדדית, לכידות ועשייה חברתית בשם המסורת היהודית ומורשת ישראל ומתוך חיבור לעם היהודי בישראל ובעולם.
 2. המיזם יכלול, בין היתר, מרכז למידה אינטראקטיבי, תערוכת קבע, תערוכות מתחלפות וחללים לסדנאות חינוכיות.
 3. לשם יישום החלטה זו, תוקם בתוך 30 ימים מיום אישור החלטה זו ועדת ההיגוי בין משרדית, שהרכבה יהיה כמפורט להלן: יו"ר הוועדה - מנכ"ל משרד ירושלים ומסורת ישראל או מי מטעמו; חברי הוועדה - מנכ"ל משרד המורשת או מי מטעמו; מנכ"ל משרד התפוצות או מי מטעמו; הממונה על התקציבים במשרד האוצר או מי מטעמו, החשב הכללי או מי מטעמו (להלן - **ועדת ההיגוי**).
 4. ועדת ההיגוי תהיה מוסמכת לקדם את תכנון המיזם וביצועו, לרבות אישור תכנית העבודה להקמתו; לקבוע עקרונות לניהול המיזם ואופן פעולתו; לקבוע מנגנוני בקרה דיווח ומעקב אחר היישום בהתאם לאמור בהחלטת ממשלה זו ולבצע פעולות נוספות הנדרשות לצורך יישום החלטת ממשלה זו.
- במסגרת תפקידיה ועדת ההיגוי תקבע את המיקום המיטבי לקיום המיזם במרכז העיר ירושלים לאחר בחינת חלופות אפשריות, ושקילת שיקולים ענייניים.

כמו כן ועדת ההיגוי תקבע את מודל הניהול וההפעלה השוטפים של המיזם, כך שעלות הניהול וההפעלה השוטפים של המיזם לא תוטל על המדינה. אישור מודל הניהול וההפעלה כאמור בסעיף זה הוא תנאי לתחילת ביצוע המיזם.

5. במסגרת ההתקשרויות שיערוך המשרד לשם יישום החלטה זו, בהתאם לכל דין, יודא המשרד קיומם של מנגנונים להבטחת זכויות המדינה במיזם, להבטחת פתיחתו ושמירתו של המיזם פעיל לטובת הציבור הרחב לתקופה ארוכת טווח, לקיומם של פיקוח ובקרה נאותים וכיו"ב.

6. המשרד רשאי לבצע התקשרויות עם יועצים לטובת סיוע ביישום ההחלטה, מהתקציב המוקצה להחלטה זו, וזאת, באישור ועדת ההיגוי.

7. בהתאם לסעיף 40 לחוק יסודות התקציב התשמ"ה-1985, ולצורך מימון החלטה זו, יקצו המשרדים הבאים לצורך מימון פעולה מאזנת כהגדרתה בסעיף האמור, מתוך הסכומים שיועדו למשרד ירושלים ומסורת ישראל בסעיף 10 להחלטת ממשלה מס' 511 מיום 14 במאי 2023 בעניין "יישום הסכמים קואליציוניים והסכמים פוליטיים בעלי משמעות תקציבים בשנים 2023 ו-2024" (להלן החלטה 511) סך של עד 19.4 מיליון ש"ח בכל אחת מהשנים 2023 ו-2024, ומתוך הסכומים שיועדו למשרד המורשת עבור השקעה ותמיכה במיזמי מורשת לאומית ומקומית והנחלת המורשת היהודית בסעיף 7 להחלטה 511 סך של 2 מיליון ש"ח בשנת 2023 ו-2 מיליון ש"ח בשנת 2024, ומתוך הסכומים שיועדו למשרד ירושלים ומסורת ישראל בנספח א' להחלטה 511 את הסכומים המיועדים ל-"החלטת ממשלה עם עולם - יום ירושלים" בסך של 7.32 מיליון בשנת 2023 וסך של 7.5 מיליון ש"ח בשנת 2024. כל זאת בכפוף לאמור בסעיפים 7 ו-10 להחלטה 511, לפי העניין. הקצאת הכספים כאמור תהיה כפופה לכל האמור בסעיף 9 להלן.

8. לצורך יישום החלטה זו, יוקצה סכום של עד 57.62 מלש"ח, שיאוגם במשרד כמפורט להלן (להלן - התקציב הממשלתי):

משרד	תקציב 2023 (במלש"ח)	תקציב 2024 (במלש"ח)
משרד ירושלים ומסורת ישראל	עד 26.72	עד 26.9
משרד המורשת	2	2
סה"כ	עד 28.72	עד 28.9

9. הקצאת הסכומים שמקורם בהחלטה 511, כפופה לקבלת חוות דעת מקצועית של המשרד הרלוונטי וחוות דעת משפטית של המשרד הרלוונטי בהתאם להנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 1.1801, ביחס לכל רכיבי החלטה זו לרבות לעניין פירוט ההוראות הכלולות בה לצורך הקצאת הסכומים. יובהר כי אין באיזכורם של המשרדים בהחלטה זו כדי לחייב את ההקצאות, אשר כפופות לבדיקות מקצועיות ומשפטיות בהתאם להנחיה כאמור. בהתאם לכך, העברת הסכומים המפורטים

בהחלטה זו, לתקנות הייעודיות של אותם סכומים תותנה בבדיקה מקצועית של המשרד ובחוות דעת משפטית שיתן היועץ המשפטי של המשרד הרלוונטי. יובהר כי תקציבים אלה ייועדו לתקנות המקבילות לתקנות קיימות בחוק התקציב לשנת הכספים 2022 בהתאמות הנדרשות הנובעות משינויים במבנה התקציב, וכי, ככלל לא ייפתחו תקנות חדשות לשם תקצובם ובכפוף לשני אלה:

- א. הביצוע מהתקציב ייעשה בהתאם לנהלים המקובלים ובכפוף לכל דין.
- ב. תקציב אשר יימצא כי ממן פעילות או סוג פעילות הממומנים כבר על ידי אותו משרד או משרד אחר, יצורף למרכיב תכנית הפעולה הקיימת באותו עניין ויבוצע באופן אופן, למניעת כפל מקורות מימון.

דברי הסבר

רקע כללי

מזה למעלה מ-15 שנים שממשלת ישראל מרכזת מאמצים ומשאבים רבים בפיתוח הכלכלי של העיר ירושלים באמצעות תוכניות רב שנתיות שונות, המבוססות, בין היתר, על ניצול היתרונות היחסיים של העיר, ובראשם הנכסים התיירותיים הרבים בעיר אשר אין להם אח ורע בישראל ובעולם.

בהצעת החלטה זו מוצע לקדם הקמתו של מיזם אשר ישלב בין המדיניות הממשלתית לפיתוח כלכלי – תיירותי של העיר באמצעות משיכת עשרות אלפי מבקרים בשנה למרכז העיר, ואף יותר מכך (בהמשך להחלטה מספר 3696 מיום 6.6.2005 - "תוכנית הצמיחה"), לבין מחויבותו של משרד ירושלים ומסורת ישראל לקידום ערכי המסורת היהודית בקרב כל המגזרים, אשר תבוא לידי ביטוי בתכנים השונים שיוצגו במרכז ובחיבור המשתתפים ליעוד היהודי המשותף. מרכז זה ישקף גם את התפיסה הממשלתית המכירה בכך שאחד מהערכים היהודיים והציוניים החשובים ביותר הוא תיקון עולם ותרומה לעולם (בהמשך להחלטה מספר 184 הני"ל), וחלק ממטרותיו יהיה לעודד צעירים ישראלים ויהודים לקידום משימות לשיפור חיי אנשים ברחבי העולם במסגרות יהודיות תוך שימוש בחדשנות טכנולוגית, חברתית ועסקית. המיזם יכוון גם למתן מענה לאתגרים בתחום הזהות הקולקטיבית והחיבור לציונות ולמורשת, אשר עימם מתמודדים החברה הישראלית והעם היהודי בעולם, וזאת, באמצעות יצירת שיח יהודי ישראלי משותף, הגדרת חזון לאומי משותף וחיזוק הלכידות הלאומית והשייכות לעם ישראל על בסיס ערכי המסורת והמורשת.

הקמת מרכז עם עולם בירושלים יקדם הצבה ויישום של יעוד חדש-ישן לעם היהודי, ייעוד של עשיית טוב וחסד ובניית חברת מופת. מיקומו של המרכז בירושלים יהווה נדבך נוסף במאמץ להחיות את מרכז העיר ולהעשיר את חוויית המבקרים בה והוא משתלב עם תפיסת מרכזיותה של ירושלים - עיר הנצח שבה פעלו מלכים ונביאים, עיר אשר עצם קיומה כרוך במימוש ערכי היהדות, המסורת והמורשת - "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה" ולעתיד – "כי מציון תצא תורה".

מיזם עם עולם יתוכנן ויעוצב ברמה הגבוהה ביותר, ישלב פתרונות מתקדמים, ויציג אלו לצד אלו את תערובת הקבע וכן חללים לסדנאות חינוכיות ארוכות יותר כחלק מחווית הביקור. כמו כן המרכז יפנה אל מגוון קהלים - משפחות, תיירים, יחידים וקבוצות, תלמידים, חיילים ומפקדים, סטודנטים ואנשי מקצוע מהארץ ומחול. המרכז יעניק חשיבות זהה לקהל המקומי ולקהל מחולל מבחינת נגישות התכנים והתאמתם לקהלי היעד. התצוגה תוגש באופן מלא ברמה הפיזית, הלשונית והקוגניטיבית. המרכז יתייחס גם אל קהל בינלאומי שאינו יהודי, אשר יוכל לפגוש באמצעותו את ערכיה של היהדות ואת מחויבותה לתרומה לעולם כולו. ועדת ההיגוי המוקמת בהצעה זו תהיה אמונה על יישום ההחלטה, על אישור תוכנית העבודה להקמת המיזם, על העקרונות לניהולו והפעלתו וכו'. במסגרת זו, ועדת ההיגוי תקבע את המיקום המיטבי לקיום המיזם במרכז העיר ירושלים, וזאת לאחר שתבחן חלופות אפשריות, ובהתבסס על שיקולים וקריטריונים מקצועיים וענייניים.

כמו כן ועדת ההיגוי תקבע את מודל הניהול וההפעלה השוטפים של המיזם, בשים לב לכך שהתקציב הממשלתי ישמש לצורך פעולות להקמת המיזם בלבד ולא לעלויות הניהול וההפעלה השוטפים שלו.

משרד ירושלים ומסורת ישראל יוציא אל הפועל את פרויקט הקמת המיזם בהתאם להחלטות המקצועיות של ועדת ההיגוי ובכפוף לכל דין, כאשר, במסגרת ההתקשרויות שיערוך המשרד מוטל עליו לוודא קיומם של מנגנונים להבטחת זכויות המדינה במיזם, להבטחת פתיחתו ושמירתו של המיזם פעיל לטובת הציבור הרחב לתקופה ארוכת טווח, לקיומם של פיקוח ובקרה נאותים וכיו"ב.

תקציב

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר המורשת – תומך

שר האוצר- תומך

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

סיווגים

סיווג ראשי: 01 ביצועי

תחום פעולה עיקרי: 02 חברה וכלכלה ;

מגיש: שר ירושלים ומסורת ישראל

כ"ז באייר התשפ"ג
18 במאי 2023

היועצת המשפטית

ירושלים, כ"ז אייר, התשפ"ג

18 מאי, 2023

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה: הקמת מיזם עם עולם במרכז העיר ירושלים.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

1. מוצע להנחות את משרד ירושלים ומסורת ישראל (להלן – **המשרד**) לפעול להקמתו של מיזם "עם עולם" - מיזם חינוכי, תרבותי ותיירותי במרכז העיר ירושלים, וזאת בכפוף לאישורי התקציב לשנים 2023-2024.
2. בפתח הצעת ההחלטה מצוין, בין היתר, כי היא מוצעת בחמשך להוראות סעיף 4 לחוק יסוד: ירושלים בירת ישראל. סעיף 4 לחוק יסוד: ירושלים בירת ישראל, מסמך את הממשלה לחקצות משאבים מיוחדים וליתן עדיפויות מיוחדות לירושלים, כדלקמן:

"א) הממשלה תשקוד על פיתוחה ושגשוגה של ירושלים ועל רווחת תושביה על ידי הקצאת משאבים מיוחדים, לרבות מענק שנתי מיוחד לעיריית ירושלים (מענק הבירה) באישור ועדת הכספים של הכנסת.

ב) לירושלים יינתנו עדיפויות מיוחדות בפעילויות של רשויות המדינה לפיתוחה של ירושלים בנושאי משק וכלכלה ובנושאים אחרים..."
3. לשם יישום ההחלטה מוצע כי תוקם ועדת היגוי בין-משרדית בראשותו של מנכ"ל המשרד או נציגו ובהשתתפות נציגי משרדי ממשלה. כן מוצע כי ועדת ההיגוי תהיה מוסמכת, בין השאר, לקדם את תכנון המיזם וביצועו; לקבוע את המיקום המיטבי לקיום המיזם במרכז העיר ירושלים לאחר שתבחן חלופות אפשריות, ותשקול שיקולים ענייניים; ולקבוע את מודל הניהול וההפעלה השוטפים של המיזם, בשים לב לכך שעלות הניהול וההפעלה השוטפים של המיזם לא תוטל על המדינה.
4. משרד ירושלים ומסורת ישראל יפעל ליישום ההחלטה, ובכלל זאת לבחירת הגוף/הגופים המבצעים, בהתאם לכל דין, לרבות דיני המכרזים והתמיכות. במסגרת ההתקשרויות שיערוך המשרד לשם יישום החלטה זו, בהתאם לכל דין, הוא יכלול תנאים שעניינם וידוא קיומם של מנגנונים להבטחת זכויות המדינה במיזם, הבטחת פתיחתו ושמירתו של המיזם פעיל לטובת הציבור הרחב לתקופה ארוכת טווח, הבטחת קיומם של פיקוח ובקרה נאותים וכיו"ב.
5. בהתאם להצעת ההחלטה מימושה בהיבטים התקציביים ייעשה בכפוף להוראות ותנאים המחייבים על פי כל דין, כמפורט בהצעה. בכלל זאת, בהצעת ההחלטה מצוין כי חלק מהסכומים המפורטים בה מוקצים לטובת יישום הסכמים פוליטיים בשנים 2023-2024, בהתאם להחלטת ממשלה מספר 511 מיום 14.5.23. מימוש תקציבים אלו ייעשה בהתאם

היועצת המשפטית

להוראות המפורטות בהנחיית היועצת המשפטית לממשלה מספר 1.1801 בדבר יישום הסכמים פוליטיים בעלי משמעות תקציבית.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

בשים לב לאמור לעיל, ההצעה אינה מעוררת קשיים משפטיים.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

ההצעה הופצה ליועצים המשפטיים של משרדי הממשלה הרלוונטיים.

היועצים המשפטיים של משרד המורשת ומשרד התפוצות מסרו כי אין מניעה משפטית לאשר את הצעת ההחלטה.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההחלטה:

בשים לב לאמור לעיל, אין מניעה משפטית לאשר את הצעת ההחלטה.

שירן שושנה

שירן שושנה, עו"ד

סגנית היועצת המשפטית